

Yttrande

Datum
2019-10-29

3.1.2

Diarienummer
3286/2019
Ert diarienummer
U2019/02263/UH

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

u.registrator@regeringskansliet.se

Synpunkter på regeringens forskningspolitik

Boverket har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på regeringens forskningspolitik. Boverket lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Boverket ser ett stort värde i de forskningssatsningar som gjorts under senare år på forskningsprogram inom vårt verksamhetsområde, inklusive hållbar samhällsbyggnad, social bostadspolitik, tillgänglighet, arkitektur och smarta städer. Vi ser ett fortsatt stort behov av dessa forskningssatsningar.

Boverket vill därutöver föreslå att myndigheten tilldelas egna forskningsmedel i enlighet med vad som tidigare föreslagits i budgetunderlaget för 2020-2022. Där föreslår vi en succesiv uppbyggnad över perioden från 25 mnkr till 100 mnkr årligen. Vi har ett behov av att kunna stödja samhällsrelevant tillämpad forskning som är särskilt viktig för vår myndighetsutövning och som har svårt att erhålla forskningsanslag p.g.a. svårigheter att erhålla extern medfinansiering – forskning där Boverket borde vara den naturliga medfinansiären.

Inledning

Den byggda miljön och samhällsbyggandet har alltid varit på agendan. Med de överhängande klimatriskerna, urbaniseringsprocessen och de demografiska förändringarna har området än mer hamnat i samhällsdebattens centrum.

De forskningsbehov vi lyfte fram i ett tidigare regeringsuppdrag, (Boverket, 2015)¹, är fortfarande lika aktuella. Dessa behov bekräftas också av de stora satsningar på nya forskningsprogram som har gjorts under senare år med inriktning mot bl.a. hållbar samhällsbyggnad, social bostadspolitik, tillgänglighet, arkitektur och smarta städer.

¹ Boverket (2015): ”Kunskapsbehov – stöd till regeringens arbete med forskning och innovation”, Rapport 2015:22.

Boverkets roll i samhällsbyggnadsprocessen är att utforma och följa upp stöd och regler, samt att ge vägledning, som bidrar till en byggd miljö som är hållbar, i alla tre hållbarhetsaspekterna. Vi har i vår myndighetsutövning därför ett stort behov av en omfattande, mångsidig och kreativ forskning som håller hög kvalitet. Därför välkomnar vi de satsningar som har gjorts, och görs, inom samhällsbyggnadsområdet i vid bemärkelse. Vi ser ett fortsatt stort behov av forskningsinsatser i den anda som gjorts hittills. Vi deltar själva aktivt i både utformningen och genomförandet av sådana forskningsprogram, framför allt hos Formas, i arbetsgrupper, vetenskapligt råd och bedömmargrupper.

Boverket samverkar också med flera av de lärosäten som bedriver tillämpad forskning inom samhällsbyggnadsområdet genom bl.a. adjungeringar, deltagande i seminarieverksamhet och gästföreläsningar. Forskare engageras ibland som konsulter eller externa granskare i vår verksamhet. Boverket är också väl representerat i SCBs olika användarråd, vilket ger oss möjligheter att påverka utformningen av den offentliga statistiken inom samhällsbyggnadsområdet.

På det hela taget är vår samverkan med den forsknings- och statistikproducerande världen god. Men det hindrar inte att vi ändå ser stora möjligheter till att förbättra situationen.

Förslag

Även om Boverket har möjligheter att i viss mån påverka inriktning av forskningsutlysningar, eller att genom information och samverkan inspirera till att angelägen forskning inom vårt verksamhetsområde kommer till stånd, så saknar vi möjlighet att ekonomiskt stödja forskning. Denna brist har vi påtalat i det senaste budgetunderlaget (Boverket, 2019)². Vi föreslår där att Boverket erhåller egna forskningsmedel i en successiv uppbyggnad, från 25 mnkr till 100 mnkr årligen.

Med egna forskningsmedel skulle Boverket kunna stödja tillämpad forskning som är särskilt angelägen inom vårt verksamhetsområde, men som har svårt att erhålla finansiering i de stora utlysningarna. Det kan nämligen finnas högst rationella skäl till att angelägna projekt med hög vetenskaplig kvalitet ändå inte får anslag i hård konkurrensen om begränsade medel, exempelvis krav på ämnesbredd, branschsamverkan, internationell publicerbarhet och medfinansiering, i kombination.

Ett centralt problem som har påtalats av många som forskar inom vårt område är att just medfinansiering kan vara särskilt svårt att uppbringa. På områden där forskningsresultaten tenderar att bli en kollektiv nytta är det svårt att hitta något företag eller intresseorganisation som är villig att stå för medfinansiering. Och på just samhällsbyggnadsområdet tenderar forskningsresultat att bli kollektiva nyttigheter. Den intressent som då bör träda fram som medfinansierare är helt enkelt representanten för statens intressen på området.

² Boverket (2019): "Budgetunderlag 2020-2022", sid 23-24.

I första hand ser vi att Boverket skulle kunna fylla en viktig funktion genom att utifrån de samhällsbehov vi ser kunna agera som medfinansiär till särskilt angelägna projekt. I andra hand skulle vi med egna forskningsmedel kunna göra mindre utlysningar inom vissa områden. Vi ser då helst att sådana utlysningar designas i samverkan med Formas och att de genomförs i Formas regi, inklusive rutiner för ansökningsförfarande, vetenskaplig granskning, m.m. I tredje hand skulle vi i mindre omfattning kunna använda egna forskningsmedel för mindre beställningsforskning, till akutbidrag, eller till att finansiera utveckling av ny offentlig statistik som skulle vara ett generellt stöd för forskning inom vårt verksamhetsområde.

I detta ärende har generaldirektör Anders Sjelvgren beslutat. Chefsekonom Bo Södergren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Richard Bauer, riksarkitekt Helena Bjarnegård och stabsexpert Christina Johannesson deltagit.

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Bo Söderberg
chefsekonom